

Fredagen den 24 Januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Upplästes för justering och godkändes de protokoll, som Thorsdagen den 16 och Fredagen den 17 i denna månad blifvit hos Kammaren hållna.

§ 2.

På hemställen af Herr vice Talmannen beslöt Kammaren, att det af Herr Talmannen den 17 i denna månad på Rikssalen till Hans Maj:st Konungen hållna tal skulle i Kammarens protokoll för den 18 dennes intagas.

§ 3.

Upplästes och godkändes protokollsutdrag rörande de af Kammaren förliden gärdag fattade beslut.

§ 4.

På Herr Talmannens framställning förklarade Kammaren sig biträda Herr Talmannens nu angifna åsigt derom, att tiden för motioners afgifvande tilländaginge nästa Måndag den 27 Januari.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:
Herr *Rylander*, under sex dagar, och
Herr *Staafl*, under åtta dagar, räknadt för begge från den 27 i denna månad.

§ 6.

Föredrogos följande på Kammarens bord hvilande motioner:
Herr *Hiertas*, N:o 28,
Hänvisades till det särskilda Utskott, som, enligt Kammarens beslut, skulle hafva att handlägga alla frågor rörande ändring i kommunallagarne.
Herr *Otterströms*, N:o 29,
Kammaren, som förklarade denna motion tillhöra ständigt Utskotts behandling, afslog motionärens begäran om tillsättande af ett särskildt Utskott för behandling af de frågor motionen afsåg; och blef derefter ifrågasvarande motion till Stats-Utskottet hänvisad.

Herr *Johannes Anderssons* motion, N:o 30.

Härvid yttrade

Herr *Bjerkander*: Då äfven jag är boende inom den ort, der Vestgöta regemente är förlagdt, har jag ansett mig böra före remissen af denna motion tillkännagifva, hvilken allmän förundran det väckt bland rusthållarne, att en så betydlig förhöjning i hästvakansafgiften nu blifvit ifrågasatt. Sedan Rikets Ständer vid 1862—1863 årens riksdag förklarar sig för sin del icke anse nödigt, att något nytt kavalleri-regemente uppsattes, kunde man icke tro, att någon tillökning i rusthållarnes skyldigheter skulle komma in fråga, helst redan förra Riksdagen till Kongl. Maj:t ingått med en skrifvelse med anhållan om utredning i hvad mån någon lindring i rustnings- och roteringsskyldigheten kunde beredas. Men nu ser man till sin förvåning, att Regeringen det oakadt, i stället för att söka lindra rustningsbesväret, äskar en förhöjning deraf. Hvarföre, frågar man sig då, skall en tillökning i hästvakansafgiften nu anses erforderlig, då den nu bestämda afgiften ansågs tillräcklig vid tiden för upprättandet af de nu gällande kontrakten? Hade afgiften varit bestämd i penningar, kunde man möjligen tänka sig en förhöjning påkallad af dessas under tidernas lopp sjunkande värde, men då nu afgiften beräknas i spanmål, förfaller detta skäl. Man har också sett vid de allmänna möten, som under den sednaste tiden hållits med regementets rusthållare, huru dessa i allmänhet förklarar sig icke kunna gå in på den ifrågasatta förhöjningen af vakansafgiften. För ett och annat af de bästa rusthållshemmanen, som ansetts kunna bära en förhöjd afgift, har man visserligen biträdt förslaget, men detta har ej varit det allmänna förhållandet. För att fästa Representationens uppmärksamhet härpå, hade jag sjelf tänkt motionera i ämnet, men då Herr *Johannes Andersson* nu förekommit mig, får jag förklara, att jag till alla delar instämmer i första alternativet af hans motion.

Hvad åter angår det andra alternativet, att rusthållsskyldigheten skulle förvandlas till rotering och regementet sålunda för beständigt blifva infanteri, vill jag erinra, att, om hvart och ett rusthållshemman skulle hålla soldat, detta skulle för rusthållarne naturligtvis blifva en betydlig förlust. Finge de åter behålla augmentshemmanen och tillsammans med dem utgöra roteringen, tror jag väl, att det icke komme att blifva så betungande för rusthållarne, men till dess en fullständig reorganisation af vårt försvarsväsende blifvit genomförd, lär man icke i denna fråga kunna fatta annat beslut, än att de nu gällande kontrakten med rusthållarne förlängas på så lång tid, att rusthållarne kunna vara trygga att ej för hastigt blifva uppsagde. Jag hoppas, att det Utskott, till hvars behandling denna motion remitteras, måtte utfinna lämpligaste sättet för frågans närmare lösning. För min del hade jag tänkt, att kontrakten kunde ställas på uppsägning och tiden derför bestämmas till 5 à 10 år, hvarunder rusthållarne kunde vara förvissade, att de ej behöfde frukta någon rubbning. Men, som jag nyss sagt, det är bäst att överlemnna åt Utskottet att föreslå ändamålsenligaste sättet att vinna det afsedda målet, i fall en underdånig skrifvelse i ämnet kommer att af Riksdagen beslutas, hvilket jag, för min del, anser alldeles nödvändigt. I enlighet med hvad jag sålunda yttrat, förenar jag mig fullkomligt med motionären uti första alter-

nativet af hans motion, men uti det andra endast under det af mig nyss angifna uttryckliga villkor.

Herr Hessle: Äfven jag förenar mig i slutet af Herr Johannes Anderssons motion, och ber att få fästa uppmärksamheten dervid, att augmentsröntan för närvarande uppbäres af hvarje rusthållare. Häraf uppstår emellertid allahanda svårigheter, och det må väl betraktas såsom en både enskild och allmän fördel, om röntan upptoges af den Kronans tjänsteman, som har dess uppbörd om händer, och ej af den enskilde, samt tillfölle Staten, hvaremot rusthållaren befriades från skyldigheten att uppsätta kavalleri. Denna börda vore å hans sida inlöst genom augmentsröntan, hvarmed Staten synes kunna nöja sig, såsom ersättning för hästarne och deras underhåll.

Herr Otterström: Jag ber blott att få instämma i Herr Bjeranders anförande, såsom till alla delar uttryckande min åsigt i frågan.

Herr Rydberg: Äfven jag förenar mig i allo i det af Herr Bjerander afgifna yttrande.

Öfverläggningen var slutad och motionen hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Ola Lassons*, N:o 31.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Per Nilssons* från Christianstads län, N:is 32 och 33 samt Herr *Per Nilssons* från Örebro län, N:o 34.

Dessa tre motioner hänvisades till tillfälligt Utskotts handläggning.

Herr *Staafts*, N:o 35.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Staafts*, N:o 36.

Ordet begärdes af

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern, Friherre De Geer: Genom förevarande motion har förslag blifvit framställt: "att Riksdagen ville för sin del besluta indragandet af nu varande tillfälliga förstärkning af Högsta Domstolen och indraga det i och för densamma utgående anslag eller, om ej detta nu kunde ske, hos Kongl. Maj:t anhålla om framläggande för näst sammanträdande Riksdag af det förslag, som uti ifrågasvarande hänseende kunde vara af nöden för att bereda återgång till Högsta Domstolens före 1859—1860 årens riksdag egande organisation, i afbidan hvarpå ledigblifna justitieråds-embeten torde lemnas obesatta, så länge tolf sådana embeten finnas tillsatta"; och är på denna motion remiss till Stats-Utskottet äskad.

Jag anhåller att härvid först få framställa en anmärkning i förmelt hänseende. Enligt 17 § Regeringsformen skall Konungens domsrätt uppdragas minst tolf högst aderton af honom utnämnde lagkunnige män, som kallas justitieråd och utgöra Konungens Högsta Domstol. Deras antal må ej ökas utöfver tolf, derest ej Konungen och Riksdagen, i den ordning

87 § Regeringsformen stadgar, besluta, att Högsta Domstolen skulle på afdelningar arbeta; och varde i sådant fall såväl justitierådens antal inom ofvan föreskrifna gränser, som ärendenas fördelning mellan afdelningarne, i samma ordning bestämda.

Nu förekommer, att i den ordning nämnda 87 § Regeringsformen bestämmer, blifvit år 1860 stiftad en lag, hvarigenom bestämmes att, jemte det justitierådens antal från tolf ökades till sexton, dessa skulle, fördelade i två divisioner, arbeta hvardera under sex månader af året. Motionären har så mycket mindre yrkat upphäfvande eller förändring af denna lag, som han i thy fall bort äska motionens remiss till Lag-Utskottet och ej ensamt till Stats-Utskottet; och att detta sednare Utskott skulle kunna tillstyrka eller Riksdagen för sin del besluta att, såsom motionen innehåller, indraga anslaget till fyra af justitieråden, i mån af de nu varande innehafvarnes afgång, under det att lagen om Högsta Domstolens sammansättning och fördelning på tvänne divisioner orubbadt kvarstode, anser jag för min del föga rimligt.

Hvad återigen beträffar sjelfva saken, så är det sanning, att Högsta Domstolens balans blifvit betydligen afarbetad; och det måste erkännas, att under någon del af 1867 de till föredragning beredda mål ej gifvit Högsta Domstolen full sysselsättning, och att således under denna tid domstolens verksamhet kvantitativt taget måhända ej lemnat det utbyte, som af dess nuvarande arbetsstyrka skulle kunnat påräknas och erhållas. Anledningarne, hvarföre jag detta oakadt ej ifrågasatt att till denna riksdag något förslag om reduktion inom ifrågavarande verk borde af Kongl. Maj:t framläggas, hafva varit flerahanda. Först och främst har under sednaste tiden visat sig en högst betydlig tillökning i numerären af de till Hofrätternas pröfning komna mål. Skånska Hofrätten har af denna orsak och för att afarbata sin balans, nödgats med sig förena en tredje division för en tid af två månader under sistlidne år och fyra månader af det innevarande. I Svea Hofrätt hafva målen så betydligen tillväxt, att äfven der är fara värdt, att man snart nödgas taga sin tillflykt till några utomordentliga hjälpmedel. Jag är ej i tillfälle meddela, huru förhållandena under sistförflutna tiden gestaltat sig inom Göta Hofrätt; men antagligen har man och der samma svårigheter att bekämpa; och då målen vid Hofrätterna sålunda befinna sig i utomordentlig tillväxt, — hvilken naturligtvis i sin mån och i sin tid kommer att tillflyta äfven Högsta Domstolen — så torde redan häruti ligga grundad anledning, att icke för brådstörtadt företaga någon inskränkning af dess arbetsstyrka. Härtill kommer, att åtskilliga viktiga och omfattande lagförslag för närvarande äro under beredning, öfver hvilka Högsta Domstolen skall afgifva utlåtande, och det är nogsam bekant, med hvilken möda och tidsutdrägt detta arbete är förenadt.

I alla händelser, och äfven om för närvarande och måhända den närmaste framtiden Högsta Domstolens verksamhet ej skulle vara så strängt anlitad, som tillföre, tror jag icke, att man lämpligen kan fullständigt återgå till det antal af tolf ledamöter, hvaraf Domstolen före 1860 utgjordes. De inkommande målens antal i dess helhet är nemligen icke förminskadt. Skiftessakerna blifva visserligen år ifrån år allt färre; men revisionssakerna och andra mål hafva ökats, så att totalsiffran är ungefär

densamma, som under den period, då den så mycket öfverklagade balansen åsänkades Domstolen; och jag hemställer om det vore klokt eller riktigt att ställa saken på den punkt, att man inom kort åter befunde sig inför en slik olägenhet, icke blott för Högsta Domstolens egen verksamhet tryckande, utan äfven och i än högre grad menlig för de rättsökande. För min del hade jag tänkt mig, att Högsta Domstolen möjligen kunde framdeles, äfven med något reduceradt antal ledamöter, arbeta såsom för närvarande organiserad på tvänne afdelningar, om ock ej lika lång tid som nu eller med någon minskning i arbetsdagarnes antal. I sammanhang härmed bör jag nämna att förberedande åtgärder redan blifvit vidtagna att åstadkomma någon indragning inom Justitie-revisionen. Såsom bekant åtföljdes nemligen den 1860 skedda förstärkningen af Högsta Domstolen af en motsvarande utvidgning inom berörda verk, så att detsamma erhöll en tillökning af så väl revisions-sekreterare som andra lägre tjänstebefattningar, hvilka försågos med arfvoden. På min hemställan har Kongl. Maj:t redan beslutat, att en sålunda konstituerad revisions-sekreterareplats, som för närvarande är ledig, tills vidare icke skall tillsättas, på det vid nästa arbetsindelning för verket det må tillses, huruvida ej en rotel, måhända den ena af de tvänne skiftesrotlarne, möjligen skall kunna indragas.

Bland de grunder motionären till stöd för sitt förslag andragit, förekommer — förutom sparsamhetsskälet — ett, hvilket, derest dess giltighet ådagalades, enligt min åsigt vore af ännu större vikt. Motionären betarar nemligen, att Högsta Domstolens nuvarande organisation på två afdelningar måste medföra en splittring i dess rättstillämpning, så att den ena divisionen på ett sätt bedömer en fråga, som den andra uppfattar ur en annan, kanske motsatt synpunkt, hvarigenom från Högsta Domstolen skulle utgå olika beslut i likartade eller enahanda rättsfall. Men denna olägenhet, huru betänklig den än måste erkännas vara, kan efter min erfarenhet icke undanrödjas genom den ifrågasatta inskränkningen i domstolsledamöternas antal. Ty under den tid dessa utgjorde tolf personer, tjänstgjorde likväl samtidigt endast sju; och det låter sig alltså lätteligen tänkas, att pluraliteten kunde i likartade fall den ena gången tänka och döma på ett sätt, och den andra på ett annat. Ja, de klagomål jag för min del i detta afseende förspört voro allmännare under Högsta Domstolens då varande organisation än hvad jag åtminstone på sednare tiden förnummit. Den säkraste väg, hvarpå man i möjligaste måtto kan förekomma en sådan splittring, är genom systematiska lagar och en utvecklad jurisprudence. Och till vinnande häraf måste bidraga, att justitierådets tid ej alltför mycket upptages af löpande ärenden, som förhindra dem att egna rättsfrågorna ett djupare studium.

Med anledning af hvad jag nu haft äran anföra, finner jag det önskvärdt, att, om motionen skall till någon åtgärd föranleda, Riksdagen utslutande ville fästa sig vid det alternativ i motionen, hvari föreslås en hemställan till Kongl. Maj:t om någon inskränkning i Högsta Domstolens nuvarande personal, dervid dock, så länge nuvarande lag om Högsta Domstolens organisation fortfar att vara gällande, det, enligt min tanke, icke kan ifrågakomma att fästa det af motionären gjorda förbehåll derom, att afgående justitierådsplatser böra lemnas obesatta, intilldess antalet åter

nedgått till sitt grundlagsenliga minimum, emedan Högsta Domstolen i sådan händelse icke kunde uppfylla lagens föreskrifter.

Herr Staaff: Med största tacksamhet för det sakrika yttrande, hvarmed Hans Excellens Herr Justitie-statsministern behagat beledsaga remissen af min motion, anhåller jag att få framställa några enkla erinringar emot hvad nyss blifvit här yttradt, dervid jag dock vill förutsända den anmärkningen, att det är långt ifrån mig att vilja ovilkorligen påstå, det rätta tidpunkten *nu* är inne för vidtagande af den åtgärd, min motion afser; utan har min afsigt endast varit den, att Representationens uppmärksamhet skulle fästas på nödvändigheten af en återgång beträffande Högsta Domstolens sammansättning, och att, sedan ärendet blifvit behörigen utredt, Riksdagen skulle fatta det beslut, omständigheterna och en vis omtanke kräfde. Och ber jag nu att i korthet få antyda de grunder, hvarpå denna min åsigt stödjer sig.

Jag minnes ganska väl, att, när frågan om Högsta Domstolens förstärkning först bragtes å bane, flera röster höjde sig deremot och påstodo, att de uppkomna balanserna ganska väl kunde utan en dylik åtgärd afhjelpas blott genom ett något förökadt arbete för de redan varande domstolsledamöterna, helst om man derjemte företoge sig att klassificera målen, så att de, hvilka voro af likartad beskaffenhet, lemnades till beredning åt samma föredragande, hvarigenom man kunde påräkna större sakkunskap hos denne, likasom arbetet äfven skulle underlättas för domstolsledamöterna, när likartade mål behandlades i en omedelbar följd, så att man från det ena målet till det andra hade minnet fästadt på de lagrum, hvilka voro tillämpliga, och de faktiska förhållanden, hvilka måste beaktas vid bedömandet af sådana mål. Härvid vill jag dock nämna, att jag icke var ibland dem, som ansågo det åsyftade målet, de stora balansernas afarbetande, kunna vinnas utan den af Rikets Ständer vidtagna åtgärden. Men då man betraktar förhållandena vid den tid, då Högsta Domstolens förstärkning beslöts, samt de skäl, hvilka legat till grund för detta beslut, måste man komma till det resultatet, att en tidpunkt skulle inträffa, då en återgång till denna domstols gamla sammansättning borde ske. Uti Kongl. Maj:ts Proposition till 1859-1860 årens riksdag om behovet af förstärkning af Högsta Domstolens arbetskrafter uppgifves den då befintliga balansen af oafgjorda mål till 1,932, hvaribland 780 revisionsaker. Nu har, enligt Justitie-ombudsmannens berättelse till denna riksdag, balansen vid 1867 års början nedgått till 531 mål, hvilket utgör blott en fjerdedel af den vid förändringstillfället existerande balansen. Ser man närmare på beskaffenheten af dessa 531 mål, finner man, att deraf äro 263 revisionsaker och icke mindre än 220 besvär- och ansökningsmål, hvilka sednare, efter hvad hvarje sakkunnig person vet, i allmänhet äro sådana, att deras afgörande bör kunna ske utan något mera tidsödande arbete för domstolen. Härtill kommer, att skiftesmålen, hvilkas beredning och föredragning upptaga en dryg arbetstid, minskas allt mer och mer i följd af sakens natur och snart nog icke torde lemna tillräcklig fyllnad för en revisionssekreterares rotel och i följd deraf icke heller mycket taga Domstolens tid i anspråk.

Då jag genom min motion velat fästa uppmärksamheten på dessa förhållanden äfvensom på den dyra tid, som för närvarande råder i landet och manar till besparingar öfverallt, der sådana lämpligen kunna ske, vill jag dock tillägga, att jag anser den hufvudsakligaste olägenheten af Högsta Domstolens fördelning på divisioner vara den splittring i åsichter, som deraf måste uppkomma, och att detta är förnämsta skälet till min önskan om en återgång till det gamla. Hans Excellens yttrade visserligen nyss, att en sådan splittring förekom äfven under den gamla tiden, ja till och med oftare då än nu. Men såvidt det står i mensklig magt att bedöma, måtte det väl hafva funnits en större garanti för enhet i besluten då än nu. Nog var det lättare att då bevara den historiska kontinuiteten från, om jag så får uttrycka mig, den ena tidens division till den andras, än hvad det nu är, då två divisioner samtidigt arbeta. Svenska folket är vant att anse Högsta Domstolens beslut vara utgångna från Konungen sjelf och att dervid betrakta Konungen såsom en enda personlighet; och vid sådant förhållande måste hvarje åtgärd, som bidrager dertill att olika åsichter om en och samma sak kunna göra sig gällande i den högsta instansen, förr eller sednare leda till en rubbning uti den känsla af respekt för denna myndighets beslut, som förut funnits hos folket, just dertföre att det vänjt sig att i dessa beslut se enhet och konsekvens och dervid tryggt sig.

Jag vill emellertid icke påstå, att rätta tidpunkten nu är inne för en återgång till Högsta Domstolens gamla sammansättning. Det är ganska möjligt, att de upplysningar, Hans Excellens Herr Justitie-statsministern här meddelat, böra föranleda ett uppskof dermed, men jag anser det i alla fall vara en vinst, att uppmärksamheten fästats på denna fråga och att Svenska nationen fått se, att en omständighet af sådan vikt som det nu ifrågavarande ämnet af Representationen icke lemnats obeaktad.

Hvad angår den anmärkning, som blifvit rigtad emot motionen i formelt afseende, tror jag det verkliga icke finnes något hinder för motionens remiss till Stats-Utskottet, hvarom jag således anhåller, dock under förklarande, att jag äfven är belåten, om Utskottet biträder allenast motionens sednare alternativ, d. v. s. tillstyrker en underdånig skrivelse i den syftning, motionen afser.

Vidare anfördes ej; och blef motionen hänvisad till Stats-Utskottet.

Herr *Staafts*, N:o 37.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Staafts*, N:o 38.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *Per Nilssons* från Malmöhus län, N:o 39.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *A. Lundströms*, N:o 40.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *C. J. Kjellmans*, N:o 41.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *P. O. Hörnfeldts*, N:o 42.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *A. W. Wigardts*, N:o 43,

Hänvisades till ett tillfälligt Utskott.

§ 7.

Afgåfvos följande motioner af nedannämnde ledamöter:

Herr *A. Reutercrona*, N:o 44, om förhöjning af bränvinstillverkningsafgiften från 70 till 90 öre för kammån.

Hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Herr *A. Reutercrona*, N:o 45, derom att den genom Kongl. Förordningen den 26 Oktober 1866 stadgade afgift för minuthandel med eller för utskänkning af bränvin måtte erläggas till Staten eller Kronan.

Herr *Liss Olof Larsson*, N:o 46, om ändring i 3 Kap. 22 § af gällande Fiskeristadga.

Herr *Liss Olof Larsson*, N:o 47, om indragning af det för Kongl. Theatern hittills anvisade årliga anslag.

Herr *Jöns Pehrsson*, N:o 48, om nedsättning af åtskilliga anslag å första hufvudtiteln.

Herr *Jöns Pehrsson*, N:o 49, om nedsättning i den vid sista riksdag för Andra Kammarens ledamöter bestämda resekostnadsersättning.

Herr *Jöns Pehrsson*, N:o 50, om upphörande af kostnadsfri utdelning till kommunalstyrelserna af Svensk Författningssamling.

Sistnämnda sex motioner bordlades.

Herr *E. Dofsén*, N:o 51, om anvisande af anslag för anläggande af en ny väg från den s. k. Timmergatan till Fuluelv i Transtrands socken af Stora Kopparbergs län.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

§ 8.

Vidare väcktes motioner af följande ledamöter:

Herr *Olof Nilsson* från Westerbottens län, N:o 52, om gästgifveri-, håll-, reserv- och postskjutsens skiljande från jordbruket samt om anslags anvisande för detta ändamål, och

N:o 53, derom att anslaget till myrutdikningar inom de norra länen måtte för år 1869 bestämmas att utgå med 300,000 R.dr.

Båda dessa motioner hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Olof Nilsson*, från Westerbottens län, N:o 54, om sättet för utsökning af oguldna undsättningsmedel.

Herr *S. A. Hedlund*, N:o 55, att firandet af de särskilda helgdagarne Trettondedag Jul, Marie Behådelsedag och Christi Himmelsårdsdag måtte framflyttas till närmaste söndagar.

Herr *J. O. Leffler*, N:o 56, om underdånig framställning till Kongl. Maj:t, att en komité måtte nedsättas för uppgörande af förslag till inrättande af en normalskola i Stockholm.

Herr *J. J. Magnell*, N:o 57, angående förändring i vissa delar af nu gällande grund för den kommunala rösträttens utöfvande.

Herr *C. J. Grafström*, N:o 58, om ändring af 14 och 16 §§ i Fattigvårdsstadgan af den 13 Juli 1853.

Herr *O. Hedenberg*, N:o 59, om ändring i 11 § af Kongl. Jagtstadgan den 11 Oktober 1864.

Samtliga dessa motioner bordlades.

Herr *J. A. Bovin*, N:o 60, om uteslutande ur nu gällande strafflag af dödsstraffet såsom straffart.

Uti denna motion förenade sig Herrar *Jonas Andersson*, *Wallén* m. fl., hvarefter motionen hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *A. W. Nilson*, N:o 61, om förändrad grund för beräkning af den kommunala rösträtten.

Herr *L. J. Hierta*, N:o 62, om ändring af hvad gällande konkurslag stadgar rörande ackord.

Herr *Johannes Andersson*, N:o 63, om den s. k. revisionsskillingens afskaffande.

Herr *Johannes Andersson*, N:o 64, om förbättring i folkskolelärares löner, medelst löneförhöjning efter hvar femte eller tionde tjänstår.

Herr *P. U. Ljuslin*, N:o 65, om ändring i Förordningen den 21 Mars 1862 rörande kommunalstyrelse på landet.

Sistnämnda fem motioner bordlades.

Herr *Harald Eriksson*, N:o 66, om tillägg till stadgandet i 12 § 1 mom. af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862, om kommunalstyrelse på landet.

Hänvisades till det af Kammarerna beslutade särskilda Utskott för kommunalfrågors behandling.

Herr *Henrik Hansson*, N:o 67, angående inskränkning i vederbörande innehafvares dispositionsrätt öfver skogen å åtskilliga till skatte omfördra nybyggen.

Herr *Henrik Hansson*, N:o 68, om inskränkning i skattehemmans-egares fria dispositionsrätt öfver hemmanets skog.

Herr *A. W. Björck*, N:o 69, om åtgärders vidtagande till besparing i utgifterna för den civila administrationen samt med förslag till grunder för ett sådant ändamåls vinnande.

Herr *Per Eriksson* från Gefleborgs län, N:o 70, om gästgifveri-, håll-, reserv- och postskjutsens skiljande från jordbruket samt om erforderliga medels anvisande för detta ändamål.

Herr *Jonas Jonasson* från Kronobergs län, N:o 71, om förändring i sättet för indrifning af resterande kommunalutskylder.

Herr *Jonas Jonasson* från Kronobergs län, N:o 72, om bemyndigande för kronofogde att utan föregående lagsökning lemna handräckning till uttagande af ogulden äugmentsränta.

Herr *Jonas Jonasson* från Kronobergs län, N:o 73, om bemyndigande för kronofogde att lemna handräckning till uttagande af ogulden frälse-ränta utan föregående lagsökning.

Herr *A. J. Sandstedt*, N:o 74, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med hemställan att beväringsmanskapets vapenöfningar eller åtminstone öfningarne med andra klassens beväringsmanskap måtte för innevarande år inställas.

Samtliga dessa motioner bordlades.

Herr *A. W. Wigardt*, N:o 75, derom, att skogsåverkan, som sker för afsalu, måtte förklaras vara tjufnad och såsom sådan bestraffas.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *B. Benedicks*, N:o 76, om beviljande af anslag för norra stambanans fortsättande från Upsala till någon anslutningspunkt på Gefle—Falu-banan.

Herr *B. W. Hessle*, N:o 77, om upphäfvande af 5 § i Kongl. Förordningen den 26 April 1861 om en allmän hypoteksbank för riket.

Herr *R. Arfvedson*, N:o 78, om utfärdande af en sådan författning, hvarigenom stadgas, att fordringar, som grunda sig på auktionsinrop å landet, ej kunna lagligen utsökas efter åtta månader från auktionsdagen, m. m.

Herr *Ake Andersson*, N:o 79, om en allmän och noggrann undersökning rörande den fasta egendom samt de förmåner och rättigheter, Kronan tillhöriga, som under olika tider blifvit åt enskilde personer på sådant sätt förlänade, förpantade eller försälda, att Kronan kunde finnas till dem hafva återvinningsrätt.

Herr *Ake Andersson*, N:o 80, om förändring i Kongl. Förordningen den 24 September 1861, angående tillsyn öfver förmyndares förvaltning af omyndigs egendom.

Herr *Nils Nilsson*, N:o 81, om ändring i förordningen rörande prest-val samt om rättighet för konsistoriela pastorater att kalla fjerde profpredikant.

Herr *Nils Nilsson*, N:o 82, om hela den personliga skyddsafgiftens användande för folkskoleväsendets förbättring samt ett särskildt statsanslags anvisande för samma ändamål.

Herr *Per Jonsson*, N:o 83, om ändring af grunderna för rösträtt i kommunala angelägenheter.

Herr *Johan Erickson* från Jönköpings län, N:o 84, om anvisande af medel för fortsättande af arbetena å östra stambanan.

Herr *Johan Olsson* från Calmar län, N:o 85, om utvidgande af Oscarshamn's treklassiga elementarläroverk till femklassigt.

Alla dessa motioner bordlades.

§ 9.

Föredrogs och bordlades:

1) Berättelse angående Riksbanken af Riksdagens Revisorer år 1867;
2) Berättelse angående förvaltningen år 1865 af de under Kongl. Maj:ts och Rikets Kommers-kollegium ställda fonder och medel af Riksdagens år 1867 församlade Revisorer;

3) Justitie-ombudsmannens berättelse, afgifven vid lagtima riksdagen år 1868,

åtföljd af

Tryckfrihetskommitéens berättelse.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem.

H. Husberg.